

Na temelju članka 54. *Zakona o visokom obrazovanju u Hercegovačko-neretvanskoj županiji* (Narodne novine HNŽ, broj:4/12) i članka 53. *Statuta Sveučilišta u Mostaru* (ur. broj:01-1685/20 od 26. veljače 2020. godine), Senat Sveučilišta u Mostaru na 384. sjednici održanoj 23. veljače 2022. godine donio je

PRAVILNIK O POSTUPKU DONOŠENJA NOVIH I REVIZIJE POSTOJEĆIH STUDIJSKIH PROGRAMA NA SVEUČILIŠTU U MOSTARU

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

1) *Pravilnikom o postupku donošenja novih i revizije postojećih studijskih programa na Sveučilištu u Mostaru* (dalje: *Pravilnik*) regulira se:

- a) postupak donošenja novih studijskih programa
- b) postupak redovite i izvanredne revizije postojećih studijskih programa
- c) izmjene i dopune koje se mogu donositi izvan postupka redovite i izvanredne revizije studijskih programa
- d) sadržaj dokumenata, uz odgovarajuće obrasce koji su sastavni dio *Pravilnika*.

2) Reguliranje navedeno pod stavkom 1) ovoga članka odnosi se na preddiplomske, diplomatske i integrirane studijske programe.

3) Ciljevi reguliranja postupka donošenja novih i revizije postojećih studijskih programa na Sveučilištu u Mostaru (dalje: Sveučilište) su:

- omogućiti uspostavljenje mehanizma upravljanja i kontrole ishoda učenja na razini studijskoga programa, kao temeljnim elementom izlazne kvalifikacije
- omogućiti fleksibilnost koja ne ugrožava ishode učenja na razini studijskoga programa, a koja služi praćenju suvremenih znanstvenih dostignuća i trendova te usklađivanju s potrebama tržišta rada
- regulirati prostor autonomije internim aktima po ujednačenoj proceduri i obrascima
- povezati postupak donošenja novih i revizije postojećih studijskih programa s aktivnostima iz područja osiguranja kvalitete.

Članak 2.

Pojmovi koji se koriste u *Pravilniku* imaju sljedeće značenje:

- a) *studijski program* – skup obveznih i izbornih predmeta čijim se svladavanjem stječu kompetencije i ishodi učenja koji odgovaraju određenoj vrsti i razini kvalifikacije, odnosno akademskom nazivu koji se stječe diplomom
- b) *smjer* – dio studijskoga programa koji se sastoji od obveznih i izbornih predmeta kojim se stječu specifične kompetencije i ishodi učenja, različiti od drugih smjerova istoga studijskog programa, pri čemu studenti mogu birati samo jedan smjer
- c) *redovita revizija studijskih programa* – postupak koji svako četiri (4) godine pokreće Senat Sveučilišta (dalje: Senat) radi evaluacije izvođenja i strukture studijskoga programa, pri kojoj se vrše izmjene i dopune u svrhu unapređenja studijskoga programa
- d) *evaluacija studijskoga programa* – postupak unutarnjega i vanjskoga vrednovanja studijskoga programa, nastavnoga procesa i ostalih područja djelovanja na Sveučilištu, radi provjere ispunjenosti kriterija za akreditaciju studijskoga programa, pri čemu se rezultati postupaka unutarnjega i vanjskoga vrednovanja koriste pri revizijama studijskoga programa
- e) *nastavni plan i program* – dokument koji određuje sadržaj i strukturu studijskoga programa te sve njegove elemente, a usvaja ga Senat pri donošenju novoga studijskog programa i reviziji postojećih studijskih programa
- f) *nastavni plan* – popis obveznih predmeta kojeg kao dio nastavnoga plana i programa usvaja Senat, a koji uz popis obveznih predmeta sadrži satnicu i ECTS bodove obveznih predmeta te ECTS prostor za izborne predmete prema semestrima

- g) *izvedbeni nastavni plan* – nastavni plan kojeg usvaja znanstveno-nastavno / umjetničko-nastavno vijeće ustrojbene jedinice, odnosno vijeće sveučilišnoga odjela prije početka svake akademske godine, a koji uz popis obveznih predmeta sadrži i popis izbornih predmeta, satnicu i ECTS bodove svih predmeta te imena nastavnika koji će izvoditi nastavu u određenoj akademskoj godini
- h) *nastavni program (silabus)* – opis pojedinoga obveznog predmeta kojeg kao dio nastavnoga plana i programa usvaja Senat
- i) *izvedbeni nastavni program (izvedbeni silabus)* – ažurirani nastavni program (silabus) kojeg usvaja znanstveno-nastavno / umjetničko-nastavno vijeće ustrojbene jedinice, odnosno vijeće sveučilišnoga odjela prije početka svake akademske godine za sve obvezne i izborne predmete
- j) *recenzenti* – stručnjaci koje imenuje Senat radi davanja stručnoga mišljenja u postupku donošenja novoga studijskog programa i uvođenja novoga smjera
- k) *predstavници vanjskih korisnika* – djelatnici pravnih subjekata iz privatnoga i javnoga sektora koji nisu angažirani na Sveučilištu
- l) *predispitne obveze* – obveze studenata koje se realiziraju prije ispitnih rokova (pohađanje nastave, zadaće, eseji, referati, prezentacije, projekti, seminarski radovi, različiti zadatci, kolokviji, predrok i sl.), pri čemu se i obveza definirana kao „kolokviji ili završni pismeni ispit” smatra predispitnom obvezom, jer studentima daje mogućnost da obvezu završe prije ispitnih rokova, bez obzira na to hoće li studenti tu mogućnost iskoristiti ili ne
- m) *obvezna literatura* – literatura koja se koristi za polaganje pismenoga i usmenoga ispita ili njihovih alternativa (kolokviji, predrokov) i
- n) *dopunska literatura* – literatura koja se koristi pri ispunjavanju ostalih obveza na predmetu
- o) *samostalni rad studenata* – bilo koje opterećenje studenata izraženo ECTS bodovima osim pohađanja nastave i prakse (priprema za kolokvije i ispite, izrada seminarskih, završnih i diplomskih radova i sl.).

Članak 3.

Povjerenstvo za unapređenje studijskih programa stalno je tijelo osnovano odlukom Senata koje ima sljedeće nadležnosti:

- a) davanje Senatu mišljenja u postupku usvajanja novih studijskih programa te izmjena i dopuna postojećih studijskih programa:
- o kvaliteti sadržaja nastavnoga plana i programa u cjelini, kao i svih njegovih elemenata te njihovoj usklađenosti sa zakonodavnim okvirom te *Standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete visokoga obrazovanja u Europskome prostoru*
  - o usklađenosti procedure donošenja novih studijskih programa i redovite revizije postojećih studijskih programa sa zakonodavnim okvirom te *Standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete visokoga obrazovanja u Europskome prostoru*
- b) izvještavanje Senata o studijskim programima na Sveučilištu koji u narednoj akademskoj godini trebaju proći proces redovite revizije
- c) predlaganje Senatu pravnih akata, dokumenata i publikacija koji se odnose na procedure donošenja novih studijskih programa te izrade i dopune postojećih studijskih programa, kao i na sadržaj i metodologiju izrade njihovih nastavnih planova i programa
- d) određivanje javnosti podataka o studijskim programima i njihovim nastavnim planovima i programima na razini pojedine ustrojbene jedinice i cijeloga Sveučilišta, u suradnji s Upravom Sveučilišta i upravama ustrojbenih jedinica Sveučilišta
- e) druge aktivnosti koje se odnose na unapređenje kvalitete procesa donošenja novih studijskih programa te izmjena i dopuna postojećih studijskih programa, kao i sadržaja njihovih nastavnih planova i programa te njihove primjene i izvedbe.

II. POSTUPAK DONOŠENJA NOVIH STUDIJSKIH PROGRAMA

Članak 4.

- 1) Novi studijski program donosi Senat na prijedlog znanstveno-nastavnoga / umjetničko-nastavnoga vijeća jedne ili više ustrojbenih jedinica, odnosno vijeća sveučilišnoga odjela.
- 2) Novim studijskim programom smatra se i postojeći studijski program koji:
  - mijenja trajanje ciklusa i ukupan broj ECTS bodova
  - mijenja vrstu studija (sveučilišni i stručni)
  - umjesto prva dva ciklusa izvodi se kao integrirani i obrnuto
  - izvodi se na stranome jeziku
  - izvodi se kao zajednički studij
  - izvodi se po dualnome modelu
  - izvodi se na daljinu.
- 3) Pojedine vrste studija detaljnije su definirane drugim internim aktima Sveučilišta.

Članak 5.

- 1) Postupak donošenja novoga studijskog programa započinje kada Senat na prijedlog znanstveno-nastavnoga / umjetničko-nastavnoga vijeća jedne ili više ustrojbenih jedinica, odnosno vijeća sveučilišnoga odjela imenuje:
  1. Povjerenstvo za izradu nastavnoga plana i programa, u sastavu:
    - predstavnik uprave ustrojbene jedinice, odnosno pročelnik sveučilišnoga odjela, predsjednik Povjerenstva
    - najviše tri (3) predstavnika akademskoga osoblja iz istoga znanstvenog polja kao studijski program koji se izrađuje
    - jedan (1) predstavnik studenata sa srodnoga studijskog programa
    - jedan (1) predstavnik vanjskih korisnika
    - koordinator kvalitete
  2. tri (3) recenzenta, pri čemu:
    - svi recenzenti trebaju imati izbor najmanje u znanstveno-nastavno / umjetničko-nastavno zvanje docenta
    - najmanje dva (2) recenzenta moraju biti iz istoga znanstvenog polja kao i studijski program koji se recenzira
    - najmanje jedan (1) recenzent nije angažiran na Sveučilištu.
- 2) Predstavnik vanjskih korisnika iz stavka 1) ovoga članka može biti djelatnik Sveučilišne kliničke bolnice Mostar, pod uvjetom da nije angažiran u izvođenju nastave na Sveučilištu.
- 3) Član Povjerenstva iz stavka 1) ovoga članka može biti i predstavnik nenastavnoga osoblja.

Članak 6.

- 1) Nakon što Povjerenstvo za izradu nastavnoga plana i programa izradi nastavni plan i program novoga studijskog programa te organizira javnu raspravu, isti se dostavlja recenzentima, zajedno sa zapisnicima o održanoj javnoj raspravi.
- 2) Recenzenti iz stavka 1) ovoga članka prave zasebna izvješća, prema obrascu koji je sastavni dio ovoga *Pravilnika* te ga dostavljaju u roku od 45 dana od zaprimanja dokumentacije.
- 3) Povjerenstvo za izradu nastavnoga plana i programa izrađuje konačni prijedlog nastavnoga plana i programa novoga studijskog programa te znanstveno-nastavnome / umjetničko-nastavnome vijeću ustrojbene jedinice, odnosno vijeću sveučilišnoga odjela dostavlja sljedeću dokumentaciju:
  - nastavni plan i program novoga studijskog programa
  - zapisnike o održanoj javnoj raspravi
  - recenzije.

Članak 7.

- 1) Znanstveno-nastavno / umjetničko-nastavno vijeće ustrojbene jedinice, odnosno vijeće sveučilišnoga odjela usvaja prijedlog nastavnoga plana i programa novoga studijskog programa te

Senatu i sveučilišnome Povjerenstvu za unapređenje studijskih programa iz članka 3. ovoga *Pravilnika* dostavlja sljedeću dokumentaciju:

- odluku znanstveno-nastavnoga / umjetničko-nastavnoga vijeća ustrojbene jedinice, odnosno vijeća sveučilišnoga odjela
- nastavni plan i program novoga studijskog programa
- zapisnike o održanoj javnoj raspravi
- recenzije.

2) Sveučilišno Povjerenstvo za unapređenje studijskih programa iz članka 3. ovoga *Pravilnika* dostavlja Senatu mišljenje o ispravnosti postupka i dostavljene dokumentacije u obrascu koji je sastavni dio ovoga *Pravilnika*.

3) Senat na osnovi prijedloga znanstveno-nastavnoga / umjetničko-nastavnoga vijeća ustrojbene jedinice, odnosno vijeća sveučilišnoga odjela i pozitivna mišljenja Povjerenstva za unapređenje studijskih programa iz članka 3. ovoga *Pravilnika* donosi odluku o usvajanju nastavnoga plana i programa novoga studijskog programa, čime se završava postupak donošenja novoga studijskog programa.

4) Ako Senat donese odluku o vraćanju nastavnoga plana i programa na doradu, Povjerenstvo za izradu nastavnoga plana i programa dužno je znanstveno-nastavnome / umjetničko-nastavnome vijeću ustrojbene jedinice, odnosno vijeću sveučilišnoga odjela dostaviti novi prijedlog nastavnoga plana i programa u skladu s procedurom definiranom u članku 6. i odredbama navedene odluke Senata.

5) Ako Senat donese odluku o odbijanju predloženoga nastavnog plana i programa, cijeli postupak vraća se na početak.

III. POSTUPAK REDOVITE I IZVANREDNE REVIZIJE STUDIJSKIH PROGRAMA

III.1) Vrste izmjena i dopuna u postupku redovite i izvanredne revizije studijskih programa

Članak 8.

1) Pri redovitoj i izvanrednoj reviziji studijskoga programa mogu se raditi sljedeće izmjene i dopune:

- a) novi smjer
- b) naziv studijskoga programa i smjera bez izmjene kvalifikacije
- c) ciljevi, kompetencije i ishodi učenja na razini studijskoga programa
- d) akademski naziv
- e) nastavni plan.

2) Izmjene i dopune iz stavka 1) ovoga članka mogu se donositi samo u postupku redovite ili izvanredne revizije, odnosno ne mogu se donositi izvan postupka redovite ili izvanredne revizije.

3) Na razini ustrojbene jedinice odlučuje se o tome koje će se od navedenih izmjena u stavku 1) ovoga članka donositi u postupku redovite ili izvanredne revizije.

III.2) Postupak redovite revizije studijskih programa

Članak 9.

Postupak redovite revizije studijskoga programa započinje kada Senat na početku akademske godine u četvrtoj godini izvođenja studijskoga programa, odnosno u četvrtoj godini nakon posljednje redovite revizije, donese odluku o pokretanju postupka redovite revizije studijskoga programa.

III.2)A) Postupak redovite revizije studijskih programa u kojoj se uvodi novi smjer

Članak 10.

1) Postupak redovite revizije u kojoj se uvodi novi smjer provodi se na isti način kao i postupak donošenja novoga studijskog programa, definiran u člancima 5., 6. i 7. ovoga *Pravilnika*, pri čemu

Senat na prijedlog znanstveno-nastavnoga / umjetničko-nastavnoga vijeća ustrojbene jedinice, odnosno vijeća sveučilišnoga odjela imenuje:

1. Povjerenstvo za izradu revidiranoga nastavnog plana i programa, u sastavu:

- pročelnik/tajnik/voditelj studija ili predstavnik uprave ustrojbene jedinice za studije koji nemaju voditeljske funkcije, odnosno pročelnik sveučilišnoga odjela, predsjednik Povjerenstva
- najviše tri (3) predstavnika akademskoga osoblja iz istoga znanstvenog polja sa studijskoga programa koji se revidira
- jedan (1) predstavnik studenata sa studijskoga programa koji se revidira
- jedan (1) predstavnik vanjskih korisnika
- koordinator kvalitete.

2. tri (3) recenzenta, pri čemu:

- svi recenzenti trebaju imati izbor najmanje u znanstveno-nastavno / umjetničko nastavno zvanje docenta

- najmanje dva (2) recenzenta moraju biti iz istoga znanstvenog polja kao i studijski program koji se recenzira

- najmanje jedan (1) recenzent nije angažiran na Sveučilištu.

2) Predstavnik vanjskih korisnika iz stavka 1) ovoga članka može biti djelatnik Sveučilišne kliničke bolnice Mostar, pod uvjetom da nije angažiran u izvođenju nastave na Sveučilištu.

3) Član Povjerenstva iz stavka 1) ovoga članka može biti i predstavnik nenastavnoga osoblja.

III.2)B) Postupak redovite revizije studijskih programa u kojoj se ne uvodi novi smjer

Članak 11.

1) U postupku redovite revizije u kojoj se ne uvodi novi smjer, nego ostale izmjene definirane člankom 8. ovoga *Pravilnika*, znanstveno-nastavno / umjetničko-nastavno vijeće ustrojbene jedinice, odnosno vijeće sveučilišnoga odjela imenuje Povjerenstvo za izradu revidiranoga nastavnog plana i programa, u sastavu:

- pročelnik/tajnik/voditelj studija ili predstavnik uprave ustrojbene jedinice za studije koji nemaju voditeljske funkcije, odnosno pročelnik sveučilišnoga odjela, predsjednik Povjerenstva
- najviše tri (3) predstavnika akademskoga osoblja iz istoga znanstvenog polja sa studijskoga programa koji se revidira
- jedan (1) predstavnik studenata sa studijskoga programa koji se revidira
- jedan (1) predstavnik vanjskih korisnika
- koordinator kvalitete.

2) Predstavnik vanjskih korisnika iz stavka 1) ovoga članka može biti djelatnik Sveučilišne kliničke bolnice Mostar, pod uvjetom da nije angažiran u izvođenju nastave na Sveučilištu.

3) Član Povjerenstva iz stavka 1) ovoga članka može biti i predstavnik nenastavnoga osoblja.

4) Nakon što Povjerenstvo za izradu revidiranoga nastavnog plana i programa izradi revidirani nastavni plan i program te organizira javnu raspravu, isti dostavlja znanstveno-nastavnome / umjetničko-nastavnome vijeću ustrojbene jedinice, odnosno vijeću sveučilišnoga odjela zajedno sa zapisnicima o održanoj javnoj raspravi.

5) Znanstveno-nastavno / umjetničko-nastavno vijeće ustrojbene jedinice, odnosno vijeće sveučilišnoga odjela usvaja revidirani nastavni plan i program te Senatu i sveučilišnome Povjerenstvu za unapređenje studijskih programa iz članka 3. ovoga *Pravilnika* dostavlja sljedeću dokumentaciju:

- odluku znanstveno-nastavnoga / umjetničko-nastavnoga vijeća ustrojbene jedinice, odnosno vijeća sveučilišnoga odjela
- revidirani nastavni plan i program
- zapisnike o održanoj javnoj raspravi.

6) Sveučilišno Povjerenstvo za unapređenje studijskih programa iz članka 3. ovoga *Pravilnika* dostavlja Senatu mišljenje o postupku i dostavljenoj dokumentaciji, prema obrascu koji je sastavni dio ovoga *Pravilnika*.

7) Senat na osnovi prijedloga znanstveno-nastavnoga / umjetničko-nastavnoga vijeća ustrojbene jedinice, odnosno vijeća sveučilišnoga odjela i pozitivna mišljenja Povjerenstva za unapređenje studijskih programa iz članka 3. ovoga *Pravilnika* donosi odluku o usvajanju revidiranoga nastavnog plana i programa, čime se završava postupak redovite revizije studijskoga programa u kojoj se ne uvodi novi smjer.

8) Ako Senat donese odluku o vraćanju nastavnoga plana i programa na doradu, Povjerenstvo za izradu revidiranoga nastavnog plana i programa dužno je znanstveno-nastavnome / umjetničko-nastavnome vijeću ustrojbene jedinice, odnosno vijeću sveučilišnoga odjela dostaviti novi prijedlog revidiranoga nastavnog plana i programa u skladu s procedurom definiranom ovim člankom i odredbama navedene odluke Senata.

Članak 12.

1) Ako se postupak redovite revizije studijskoga programa ne završi prije kraja akademske godine u kojoj je redovita revizija pokrenuta, nastava se izvodi po postojećemu nastavnom planu i programu.

2) Ako se postupak redovite revizije studijskoga programa ne završi prije raspisivanja natječaja za upis studenata u narednoj akademskoj godini u odnosu na akademsku godinu u kojoj je redovita revizija pokrenuta, neće se raspisati natječaj za upis studenata na prvu godinu studijskoga programa za kojeg nije završena redovita revizija.

III.3) Postupak izvanredne revizije studijskih programa

Članak 13.

1) Izvanredna revizija studijskoga programa pokreće se kada znanstveno-nastavno / umjetničko-nastavno vijeće ustrojbene jedinice, odnosno vijeće sveučilišnoga odjela između dviju redovitih revizija, radi usklađivanja s potrebama tržišta rada, uputi Senatu i sveučilišnome Povjerenstvu za unapređenje studijskih programa iz članka 3. ovoga *Pravilnika* zahtjev za postupkom izvanredne revizije studijskoga programa.

2) Senat na osnovi zahtjeva znanstveno-nastavnoga / umjetničko-nastavnoga vijeća ustrojbene jedinice, odnosno vijeća sveučilišnoga odjela i pozitivna mišljenja Povjerenstva za unapređenje studijskih programa iz članka 3. ovoga *Pravilnika* donosi odluku o pokretanju izvanredne revizije studijskoga programa.

III.3)A) Postupak izvanredne revizije studijskoga programa u kojoj se uvodi novi smjer

Članak 14.

Postupak izvanredne revizije u kojoj se uvodi novi smjer provodi se na isti način kao i postupak redovite revizije u kojoj se uvodi novi smjer, definiran u članku 10. ovoga *Pravilnika*.

III.3)B) Postupak izvanredne revizije studijskih programa u kojoj se ne uvodi novi smjer

Članak 15.

Postupak izvanredne revizije u kojoj se ne uvodi novi smjer provodi se na isti način kao i postupak redovite revizije u kojoj se ne uvodi novi smjer, definiran u članku 11. ovoga *Pravilnika*.

Članak 16.

1) Ako se postupak izvanredne revizije studijskoga programa ne završi prije početka iduće akademske godine u odnosu na akademsku godinu u kojoj je izvanredna revizija pokrenuta, postupak izvanredne revizije poništava se.

2) Naredna redovita revizija studijskoga programa provodi se u četvrtoj godini nakon završetka postupka izvanredne revizije.

IV. IZMJENE I DOPUNE KOJE SE MOGU DONOSITI IZVAN POSTUPKA REDOVITE I IZVANREDNE REVIZIJE STUDIJSKIH PROGRAMA

Članak 17.

1) Izmjene i dopune koje se mogu donositi izvan postupka redovite i izvanredne revizije studijskih programa su:

- a) popis izbornih predmeta
- b) svi elementi nastavnih programa izbornih predmeta
- c) sljedeći elementi nastavnih programa obveznih predmeta:
  - preduvjeti za upis predmeta
  - sadržaj predmeta prema tjednima/turnusima
  - jezik na kojemu se izvodi nastava u vidu mogućnosti izvođenja nastave i na službenome i na stranome jeziku
  - e-učenje
  - metode poučavanja
  - oblici provjere zvanja
  - alokaciju ECTS bodova i udjela u ocjeni prema svakoj studentskoj obvezi temeljenu na prosječnome opterećenju studenta
  - način izračuna konačne ocjene
  - alokaciju ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente (ako ih ima)
  - obveznu i dopunsku literaturu
  - ostale informacije o predmetu

2) Izmjene i dopune iz stavka 1) ovoga članka mogu se donositi samo prije početka akademske godine, prilikom usvajanja izvedbenoga nastavnog plana i izvedbenih nastavnih programa.

3) Izmjena i dopuna popisa izbornih predmeta na razini akademske godine ne smatra se izmjenom studijskoga programa, jer se ishodi učenja definirani na razini studijskoga programa stječu isključivo na obveznim predmetima te se navode u dodatku diplomi koji je jednak za sve studente, bez obzira na to koje su izborne predmete birali.

4) Izmjene i dopune iz stavka 1) ovoga članka usvaja znanstveno-nastavno / umjetničko-nastavno vijeće ustrojbene jedinice, odnosno vijeće sveučilišnoga odjela najkasnije prije početka akademske godine.

V. DOKUMENTI KOJIMA SE ODREĐUJE STUDIJSKI PROGRAM

V.A) Nastavni plan i program

Članak 18.

1) Nastavni plan i program (elaborat) dokument je koji opisuje studijski program, a sadrži:

1. uvod
2. opće informacije o studijskome programu
  - Naziv studijskoga programa / smjera:
  - Ciklus:
  - Vrsta:
  - Znanstveno područje:
  - Znanstveno polje:
  - Akademski naziv:
  - Razina kvalifikacije po QF-EHEA:
  - Trajanje studijskoga programa:
  - ECTS:
  - Jezik:

Način studiranja:
Nositelj studijskoga programa:
Ciljevi studijskoga programa / smjera:
Kompetencije studijskoga programa / smjera:
Ishodi učenja studijskoga programa / smjera:
Mogućnosti nakon završetka studija:
Akreditacija:

3. osnovne karakteristike studijskoga programa

- 3.1. Povezanost sa Strategijom razvoja Sveučilišta
- 3.2. Usklađenost s dostignućima određenoga znanstvenoga/umjetničkoga područja i tržišta rada te povezanost sa standardima zanimanja/kvalifikacija
- 3.3. Usporedivost sa studijskim programima u zemlji i inozemstvu
- 3.4. Otvorenost prema mobilnosti studenata
- 3.5. Uvjeti za upis na studijski program i prelazak s drugih studijskih programa
- 3.6. Uvjeti upisa u sljedeći semestar i godinu studija te način završetka studija
- 3.7. Organizacija studijskoga programa
- 3.8. Struktura studijskoga programa
- 3.9. Optimalan broj upisanih studenata s obzirom na prostor, opremu i broj nastavnika
- 3.10. Resursi potrebni za izvođenje studijskoga programa
- 3.11. Sustav za osiguranje kvalitete studijskoga programa
- 3.12. Matrica ishoda učenja

4. nastavni plan

5. nastavni programi (silabusi).

2) Poglavlja 2, 3 i 4 nastavnoga plana i programa iz stavka 1) ovoga članka obvezno sadrže prijevod na engleski jezik, kao sastavni dio nastavnoga plana i programa.

3) Obrazac za nastavni plan i program (elaborat) sastavni je dio ovoga *Pravilnika*.

IV.B) Nastavni plan

Članak 19.

1) Nastavni plan popis je obveznih predmeta kojeg kao sastavni dio nastavnoga plana i programa usvaja Senat, a sadrži:

- popis obveznih predmeta prema semestrima i godinama studija
- broj sati predavanja, vježbi i drugih oblika nastave za svaki obvezni predmet
- broj ECTS bodova za svaki obvezni predmet i ukupno na razini semestra
- ECTS prostor za izborne predmete prema semestrima i godinama studija.

2) Izvedbeni nastavni plan popis je obveznih i izbornih predmeta kojeg usvaja znanstveno-nastavno / umjetničko-nastavno vijeće ustrojbene jedinice, odnosno vijeće sveučilišnoga odjela prije početka svake akademske godine, a sadrži:

- popis obveznih i izbornih predmeta prema semestrima i godinama studija
- broj sati predavanja, vježbi i drugih oblika nastave za svaki obvezni i izborni predmet
- broj ECTS bodova za svaki obvezni i izborni predmet i ukupno na razini semestra
- popis nastavnika za svaki obvezni i izborni predmet
- upute za izborne predmete
- označene predmete koji se mogu izvoditi na engleskome jeziku.

3) Izborni predmeti mogu se nuditi na razini studijskoga programa, na razini ustrojbene jedinice i na razini Sveučilišta.

4) Obrasci za nastavni plan i izvedbeni nastavni plan sastavni su dio ovoga *Pravilnika*.

V.C) Nastavni program (silabus)

Članak 20.

1) Nastavni program (silabus) opis je obveznih predmeta kojeg kao sastavni dio nastavnoga plana i programa usvaja Senat, a sadrži:

- naziv studijskoga programa, ciklus i vrstu studijskoga programa
- naziv smjera (ako ga ima)
- naziv modula (ako ga ima)
- naziv, kod i status predmeta
- semestar i godina studija u kojemu se predmet izvodi
- broj ECTS bodova koji se stječu polaganjem predmeta
- broj sati predavanja, vježbi, seminara i prakse
- ciljeve predmeta
- ishode učenja predmeta
- preduvjete za upis predmeta
- sadržaj predmeta prema tjednima/turnusima
- jezik na kojemu se izvodi nastava
- e-učenje
- metode poučavanja
- oblike provjere zvanja
- alokaciju ECTS bodova i udjela u ocjeni prema svakoj studentskoj obvezi temeljenu na prosječnome opterećenju studenta
- način izračuna konačne ocjene
- alokaciju ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente (ako ih ima)
- obveznu i dopunsku literaturu
- ostale informacije o predmetu.

2) Izvedbeni nastavni program (izvedbeni silabus) ažurirani je nastavni program kojeg usvaja znanstveno-nastavno / umjetničko-nastavno vijeće ustrojbene jedinice, odnosno vijeće sveučilišnoga odjela prije početka svake akademske godine za sve obvezne i izborne predmete, a koji sadrži:

a) elemente nastavnoga programa koji se za obvezne predmete ne mogu mijenjati:

- naziv studijskoga programa, ciklus i vrstu studijskoga programa
- naziv smjera (ako ga ima)
- naziv modula (ako ga ima)
- naziv, kod i status predmeta
- semestar i godina studija u kojemu se predmet izvodi
- broj ECTS bodova koji se stječu polaganjem predmeta
- broj sati predavanja, vježbi, seminara i prakse
- ciljevi predmeta
- ishodi učenja predmeta

b) elemente nastavnoga programa koji se za obvezne predmete mogu mijenjati:

- preduvjeti za upis predmeta
- sadržaj predmeta prema tjednima/turnusima
- jezik na kojemu se izvodi nastava u vidu mogućnosti izvođenja nastave i na službenome i na stranome jeziku
- e-učenje
- metode poučavanja
- oblici provjere zvanja
- alokaciju ECTS bodova i udjela u ocjeni prema svakoj studentskoj obvezi temeljenu na prosječnome opterećenju studenta
- način izračuna konačne ocjene
- alokaciju ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente (ako ih ima)

- obveznu i dopunsku literaturu
  - ostale informacije o predmetu
- c) popis nastavnika koji izvode nastavu prema vrsti nastave.
- 3) Izmjene na izbornome predmetu koje su u stavku 2) ovoga članka definirane kao elementi nastavnoga programa koji se za obvezne predmete ne mogu mijenjati smatraju se uvođenjem novoga izbornog predmeta.
- 4) Obrasci za nastavni program i izvedbeni nastavni program sastavni su dio ovoga *Pravilnika*.

VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 21.

- 1) *Pravilnik* stupa na snagu osmoga dana od dana objavljivanja na oglasnoj ploči Sveučilišta.
- 2) Danom stupanja na snagu ovoga *Pravilnika* prestaje važiti *Pravilnik o postupku donošenja i evaluacije studijskih programa* (ur. broj: 01-380/12, od 13. ožujka 2012.).
- 3) Postupci revizije studijskih programa koji nisu završeni prije stupanja na snagu ovoga *Pravilnika* prilagodit će se odredbama ovoga *Pravilnika*.

Ur. broj: 01-993-1/22
Mostar, 23. veljače 2022.

Rektor
prof. dr. sc. Zoran Tomić

PRILOZI

PRILOG 1. OBRAZAC ZA NASTAVNI PLAN I PROGRAM

1. UVOD

- uvod nastavnoga plana i programa novoga studijskog programa sadrži elaborat o razlozima donošenja novoga studijskog programa i uvjetima za izvođenje novoga studijskog programa te informacije o održanoj javnoj raspravi
- uvod nastavnoga plana i programa studijskoga programa na kojemu se uvodi novi smjer sadrži elaborat o razlozima donošenja novoga smjera i uvjetima za izvođenje novoga smjera, relevantne statističke podatke i provedene ankete, iskustva eksterne evaluacije, opis ostalih izmjena i njihove razloge te informacije o održanoj javnoj raspravi
- uvod revidiranoga nastavnog plana i programa sadrži relevantne statističke podatke i provedene ankete, iskustva eksterne evaluacije, opis izmjena i njihove razloge te informacije o održanoj javnoj raspravi

2. OPĆE INFORMACIJE O STUDIJSKOME PROGRAMU

Naziv studijskoga programa /smjera	
Ciklus:	
Vrsta:	
Znanstveno područje:	
Znanstveno polje:	
Akademski naziv:	
Razina kvalifikacije po QF-EHEA:	
Trajanje studijskoga programa:	
ECTS:	
Jezik:	
Način studiranja:	
Nositelj studijskoga programa:	
Ciljevi studijskoga programa / smjera	
Kompetencije studijskoga programa / smjera	
Ishodi učenja studijskoga programa / smjera	
Mogućnosti nakon završetka studija:	
Akreditacija:	

3. OSNOVNE KARAKTERISTIKE STUDIJSKOGA PROGRAMA

- 3.1. Povezanost sa Strategijom razvoja Sveučilišta
- 3.2. Usklađenost s dostignućima određenoga znanstvenoga/umjetničkoga područja i tržišta rada te povezanost sa standardima zanimanja/kvalifikacija
- 3.3. Usporedivost sa studijskim programima u zemlji i inozemstvu
- 3.4. Otvorenost prema mobilnosti studenata
- 3.5. Uvjeti za upis na studijski program i prelazak s drugih studijskih programa
- 3.6. Uvjeti upisa u sljedeći semestar i godinu studija te način završetka studija

3.7. Organizacija studijskoga programa

3.8. Struktura studijskoga programa

Tablični prikaz:

Godina studija:									
Zimski semestar									
Šifra predmeta	Naziv predmeta	Sati nastave			I. Ukupno nastava	II. Sati prakse	III. Samostalan rad	Ukupno sati opterećenja (I. + II. + III.)	ECTS
		p	v	s					
Ukupno									
ECTS za obvezne predmete									
ECTS za izborne predmete									
ECTS UKUPNO									

3.9. Optimalan broj upisanih studenata s obzirom na prostor, opremu i broj nastavnika

3.10. Resursi potrebni za izvođenje studijskoga programa

3.11. Sustav za osiguranje kvalitete studijskoga programa

3.12. Matrica ishoda učenja.

4. NASTAVNI PLAN

Godina studija:							
Zimski semestar							
Kod predmeta	Naziv predmeta	Status predmeta	Sati nastave			Sati prakse	ECTS
			p	v	s		
		obvezni					
		obvezni					
		obvezni					
		obvezni					
		obvezni					
ECTS za obvezne predmete							
ECTS za izborne predmete							
ECTS UKUPNO							

5. NASTAVNI PROGRAMI (SILABUSI)

Studijski program						
Ciklus		Vrsta				
Smjer		Modul				
Godina studija		Semestar				
Naziv predmeta		Kod predmeta				
ECTS		Status				
Broj sati nastave			Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa

Ciljevi predmeta												
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja				Kod ishoda učenja predmeta			Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa				
Preduvjeti za upis predmeta												
Sadržaj predmeta	Tjedan / turnus				Tema							
Jezik												
E-učenje												
Metode poučavanja												
Oblici provjere znanja (označiti)												
Vrsta predisipitne obveze						Vrsta ispita						
kolokvij	seminarski rad	esej/referat	praktični/projektni zadatak		ostalo	pismeni	usmeni	praktični				
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni												
Obveze studenata			Kod ishoda učenja		Sati opterećenja		Udio u ECTS-u		Udio u ocjeni			
Ukupno												
Način izračuna konačne ocjene												
Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente (ako ih ima):												
Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)		Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
			vlastito	ost.	hrv.	engl.	ost.	višejez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna												
Dopunska												
Dodatne informacije o predmetu												

PRILOG 2. OBRAZAC ZA IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Godina studija:								
Semestar:								
Kod predmeta	Naziv predmeta	Status predmeta	Sati nastave			Sati prakse	Nastavnik	ECTS
ECTS za obvezne predmete								
ECTS za izborne predmete								
ECTS UKUPNO								
<p>Uputa za izborne predmete:</p> <p><i>Navesti koliko izbornih predmeta student bira od ponuđenih.</i></p> <p><i>Navesti postoji li preduvjet za upis nekoga izbornog predmeta.</i></p> <p><i>Ako postoji više vrsta izbornih predmeta, potrebno ih je različito označiti, npr. izborni A (na razini studijskoga programa), izborni B (na razini ustrojbene jedinice), izborni C (na razini Sveučilišta) te navesti koliko kojih izbornih predmeta student bira, npr. jedan izborni A i jedan izborni C.</i></p> <p>* označeni predmeti mogu se izvoditi na engleskome jeziku</p>								

PRILOG 3. OBRAZAC ZA IZVEDBENI NASTAVNI PROGRAM

Studijski program							
Ciklus		Vrsta					
Smjer		Modul					
Godina studija		Semestar					
Naziv predmeta		Kod predmeta					
ECTS		Status					
Broj sati Nastave			Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa	
Nastavnici							
Ciljevi predmeta							
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja		Kod ishoda učenja predmeta		Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
Preduvjeti za upis predmeta							
Sadržaj predmeta	Tjedan/turnus		Tema				

Jezik											
E-učenje											
Metode poučavanja											
Oblici provjere znanja (označiti)											
Vrsta predispitne obveze						Vrsta ispita					
Kolokvij	seminarski rad	esej/referat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični				
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni											
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u	Udio u ocjeni						
Ukupno											
Način izračuna konačne ocjene											
Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente (ako ih ima):											
Literatura (označiti)											
Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlastito	ost.	hrv.	engl.	ost.	višejez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna											
Dopunska											
Dodatne informacije o predmetu											

PRILOG 4. OBRAZAC ZA IZVJEŠĆE RECENZENATA

PODATCI O RECENZENTU	
Ime i prezime	
Znanstveno-nastavno / umjetničko-nastavno zvanje	
Znanstveno područje	
Znanstveno polje	
Ustanova zaposlenja	
Adresa	
E-adresa	
PREDMET RECENZIJE (odabrati)	
A) NOVI STUDIJSKI PROGRAM	B) NOVI SMJER
A) PODATCI O STUDIJSKOME PROGRAMU (obvezno popuniti bez obzira na predmet recenzije)	
Naziv studijskoga programa	
Naziv smjerova (ako ih ima)	
Ciklus	
Vrsta studijskoga programa	
Znanstveno područje	
Znanstveno polje	
Akademski naziv	
Razina kvalifikacije po QF-EHEA	

Trajanje studijskoga programa			
ECTS			
Jezik			
Način studiranja			
Mogućnosti nakon završetka			
Nositelj studijskoga programa			
B) PODATCI O SMJERU (popuniti samo ako je predmet recenzije smjer)			
Naziv smjera			
Znanstvena grana			
Akademska naziv			
Trajanje smjera po semestrima			
ECTS			
Jezik			
Način studiranja			
Mogućnosti nakon završetka			
STRUČNO MIŠLJENJE RECENZENTA			
<i>Razlozi za pokretanje studijskoga programa / smjera opravdani su.</i>			
<i>Da</i>	<i>Ne</i>	<i>Djelomično</i>	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>Studijski program / smjer usporediv je sa studijskim programima u BiH i inozemstvu.</i>			
<i>Da</i>	<i>Ne</i>	<i>Djelomično</i>	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>Studijski program / smjer otvoren je prema mobilnosti studenata.</i>			
<i>Da</i>	<i>Ne</i>	<i>Djelomično</i>	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>Ciljevi studijskoga programa jasno su definirani i usklađeni s razlozima za pokretanje studijskoga programa / smjera.</i>			
<i>Da</i>	<i>Ne</i>	<i>Djelomično</i>	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>Ishodi učenja na razini studijskoga programa / smjera jasno su definirani i usklađeni s ciljevima studijskoga programa.</i>			
<i>Da</i>	<i>Ne</i>	<i>Djelomično</i>	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>Ishodi učenja na razini studijskoga programa / smjera usklađeni su sa strukovnim udruženjima, standardima zanimanja/kvalifikacije te potrebama tržišta rada i nastavka školovanja.</i>			
<i>Da</i>	<i>Ne</i>	<i>Djelomično</i>	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>Ishodi učenja na razini studijskoga programa / smjera usklađeni su s kompetencijama na razini studijskoga programa.</i>			
<i>Da</i>	<i>Ne</i>	<i>Djelomično</i>	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>Ishodi učenja na razini studijskoga programa / smjera usklađeni su s ishodima učenja na razini obveznih predmeta.</i>			
<i>Da</i>	<i>Ne</i>	<i>Djelomično</i>	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>Ishodi učenja na razini predmeta usklađeni su s načinima vrednovanja.</i>			
<i>Da</i>	<i>Ne</i>	<i>Djelomično</i>	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>Nastavni plan predviđa sva područja i sadržaje potrebne za ostvarivanje ciljeva i ishoda učenja na razini studijskoga programa.</i>			

Da	Ne	Djelomično	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>Nastavni programi sadrže jasno definirane i usklađene elemente.</i>			
Da	Ne	Djelomično	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>Nastavni plan i program predviđa suvremene metode poučavanja i vrednovanja, usklađene s ciljevima i ishodima učenja na razini studijskoga programa.</i>			
Da	Ne	Djelomično	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>Alokacija ECTS bodova na razini predmeta jasno je definirana i ujednačena na razini studijskoga programa.</i>			
Da	Ne	Djelomično	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>Osigurani su resursi koji su potrebni za izvođenje studijskoga programa / smjera.</i>			
Da	Ne	Djelomično	<u>Pojašnjenje:</u>
ZAKLJUČNA PREPORUKA RECENZENTA			
A) Prihvatiti predloženi studijski program / smjer			<u>Pojašnjenje:</u>
B) Prihvatiti predloženi studijski program / smjer uz ispravke			<u>Pojašnjenje:</u>
C) Odbiti predloženi studijski program / smjer			<u>Pojašnjenje:</u>
DATUM, MJESTO I POTPIS RECENZENTA			
<i>Datum i mjesto</i>			<i>Potpis</i>

PRILOG 5. OBRAZAC ZA MIŠLJENJE SVEUČILIŠNOGA POVJERENSTVA ZA UNAPREĐENJE STUDIJSKIH PROGRAMA

PREDMET IZVJEŠĆA (odabrati)	
A) DONOŠENJE NOVOGA STUDIJSKOG PROGRAMA	
B) REDOVITA REVIZIJA STUDIJSKOGA PROGRAMA	
C) IZVANREDNA REVIZIJA STUDIJSKOGA PROGRAMA	
A) PODATCI O STUDIJSKOME PROGRAMU	
<i>Naziv studijskoga programa</i>	
<i>Naziv smjerova (ako ih ima)</i>	
<i>Ciklus</i>	
<i>Vrsta studijskoga programa</i>	
<i>Znanstveno područje</i>	
<i>Znanstveno polje</i>	
<i>Akademski naziv</i>	
<i>Razina kvalifikacije po QF-EHEA</i>	
<i>Trajanje studijskoga programa</i>	
<i>ECTS</i>	
<i>Jezik</i>	
<i>Način studiranja</i>	
<i>Mogućnosti nakon završetka</i>	
<i>Nositelj studijskoga programa</i>	
B) PODATCI O SMJEROVIMA (ako ih ima)	

Naziv smjera/smjerova			
Znanstvena grana			
Akademski naziv			
Trajanje smjera po semestrima			
ECTS			
Jezik			
Način studiranja			
Mogućnosti nakon završetka			
MIŠLJENJE POVJERENSTVA			
<i>U uvodnome dijelu nastavnoga plana i programa definirana je povezanost pokretanja / izmjena studijskog programa / smjera sa Strategijom razvoja Sveučilišta.</i>			
Da	Ne	Djelomično	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>U uvodnome dijelu nastavnoga plana i programa definirana je povezanost ishoda učenja na razini studijskog programa sa standardom zanimanja/kvalifikacije ili srodnim dokumentom.</i>			
<i>Postupak donošenja / revizije proveden u skladu je sa zakonskim i internim aktima te kriterijima za akreditaciju studijskih programa.</i>			
Da	Ne	Djelomično	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>Nastavni plan i program sadrži sve elemente propisane zakonskim i internim aktima te kriterijima za akreditaciju studijskih programa.</i>			
Da	Ne	Djelomično	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>Nastavni plan i program sadrži sadržaje na engleskome jeziku propisane zakonskim i internim aktima te kriterijima za akreditaciju studijskih programa.</i>			
Da	Ne	Djelomično	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>Ciljevi na razini studijskog programa / smjera i predmeta ispravno su i jasno definirani.</i>			
Da	Ne	Djelomično	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>Ishodi učenja na razini studijskog programa / smjera i predmeta ispravno su i jasno definirani.</i>			
Da	Ne	Djelomično	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>Povezanost ishoda učenja na razini studijskoga programa / smjera i ishoda učenja na razini predmeta prikazana je matricom ishoda učenja.</i>			
Da	Ne	Djelomično	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>Alokacija ECTS bodova na razini predmeta provedena je prema jedinstvenoj metodologiji definiranoj u internim aktima.</i>			
Da	Ne	Djelomično	<u>Pojašnjenje:</u>
<i>Sustav za osiguranje kvalitete studijskoga programa definiran je u skladu sa zakonskim i internim aktima te kriterijima za akreditaciju studijskih programa.</i>			
Da	Ne	Djelomično	<u>Pojašnjenje:</u>
ZAKLJUČNA PREPORUKA POVJERENSTVA			
A) Usvojiti predloženi nastavni plan i program			<u>Pojašnjenje:</u>
B) Vratiti predloženi nastavni plan i			<u>Pojašnjenje:</u>

<i>program na doradu</i>	
<i>C) Odbiti predloženi nastavni plan i program</i>	<i>Pojašnjenje:</i>
DATUM, MJESTO I POTPISI ČLANOVA PROVJERENSTVA	
<i>Datum i mjesto</i>	<i>Potpisi članova Povjerenstva</i>
	1.
	2.
	3.
	4.
	<i>Potpis predsjednika Povjerenstva</i>